

Latweeschu Uwiseß.

Nr. 46. Zettortdeenâ 12tâ November 1836.

J a u n a s i n n a.

Masfawas Lutteru basnizas teefa no Sibērias weenu Wahz un Latweeschu wallodâ rakstītu pateizibas sinu dabujusi, ko peeminneta basnizas teefa Kursēmmes basnizas teesai irr atfuhitijusi. Tohs Latweeschu wallodâ rakstītus wahrduß mannim drufzin japahrgrohfa, jo tee dikti jaukti un greeßi us Kreewu wallodas wißi. La Wahzu grahmata skann:

„Kad us to passubbinaschanu tahß augstizeenijamas un teizamas Kursēmmes Lutteru basnizas teefas tee zeenigi grahmata speedeji Kursēmmes gubernementi un grahmata pahrdeweji Jelgawâ, Johann Friedrich Steffenhagen un dehlß, ne irr no tam atrahwuschees paschi no sawa labbuma un no sawa labba un mihliga prahta muhsu Latweeschu draudstī baggatigi apdahwinacht, ar tahdahm Latweeschu wallodâ farakstītahm grahmatahm, kas derrigi us Deewa zelleem west, un kad schihs grahmataß mums zaur augstizeenitu basnizas teefu apgahdaschanu rohka nahkuschas, tad ta Latweeschu draudse ne warr aisturretees, sawas pateizibas luhgschanas un slawas dseefmas us debbesim par scho schelastibu pazelt, un sawu pateizibu arri ar wahrdeem isteift, ko es appafschrakstīhts zaur scheem raksteem esmu gribbejis nest pee gaifmas, mannu wahrdu pateesibu apstiprinadams zaur peelikschanu tahß Luttera draudses basnizas seh-gela Tobolßkes gubernementē.“

(C. W) Robert Johann Walther,
Luttera mahzitaie Tobolßkes gubernementē.

Pinnu kolonia Nischkowa,
tai 14tâ August 1836.

La Latweeschu wallodâ rakstīta grahmata skann:

„Teem gohdigeem fungeem Johann Friedrich Steffenhagen un dehlam, augsta Keisera grahmata speedejeem, Jelgawâ.

Zaur tam ka muhs effat tik baggatigi apdahwinajuschi ar swehtahm grahmatahm, kas mums derrigas lassihf sawâ ruhmes weetinâ, kad sanahkam pee Deewa kalposchanas, kas mums derrigas pee muhsu behrninu pamahzischanas juhs augstizeenijami fungi muhsu firdis fewim effat neisnihzigus pateizibas wahrduß eestahdijuschi. Tas firdschehligais debbesu tehws lai atdarra sawu pilnibu juhs baggatigi apdahwinacht, par to ka juhs effat pehz muhsu Pestitaja wahrdeem darrijuschi: ko juhs teem wiffmasakeem stary manneem brahleem effat darrijuschi, to juhs mannim effat darrijuschi — un atkal: es biju isfalzis un juhs mannis effat ehdinajuschi, es biju zeetumâ un juhs mannis effat apmeklejuschi. Tas Deewa wahrdiasch, ko juhsu schehliga firds mums atfuhitijusi muhs nabbagus grehzineekus, pehz tahda grubta un tahla zella ko effam gahjuschi, zaur tizzibu un palau-schanu us Jesu Kristu weddihs us sahainahm gannibahm. Ja ne irr wehlehts muhsu azim tehwu semmi eeraudsiht, ja ne irr wehlehts muhsu auffsim no muhsu mihlu peeder-rigu muttes mahtes wallodu dsirdeht, tad tahß grahmataß ko juhs mums atfuhitijuschi muhs skaidrâ wallodâ usrunna, mums atgahdina muhsu grehkus, muhs passubbina us tam no scheem atgreesees, lai tur winnâ faulē ar teem kluhtum saweenoti, no kam paschi scheid semmes wirsu effam nefaprattigi un neapdohmigi schkibruschees.

Deew's lai pawadda scho grabmatu jubfu rohkās, fo effam rakstijufchi eeksch ta wahrda wiffu to us Siberiu aisfubtitu Latweeschu kas Pinnu koloniā Nischkowā Tobolskes gubernementē dšihwo.“

Nischkowā,
tai 14tā August 1836.

Janne Breede.
Ansz Wittuma dehs.
Tschab Krubmin.

• Jo fwehts preeks.

Geksch Nr. 34. schihs Awises tohp itt paz teest preeziga leeta sinnama darrita nihleem Latweescheem: ta, kà Leischòs, Scheimes draudse, fur dauds Latweeschi dšihwo, skobla zelta preeksch Latweeschu meitahm no zeeniga Leelkunga (Fürst) Jahnis no Liewen, Meschohtnes (Kursemmē), Krimuldes (Widsemme) un Gleebawas ar Scheimi (Leischòs) dšuntkunga un wiina zeenigas Leelmahtes. Lai Deew's scho skobli baggati fwehti, un arri to zeenigu Leelkunga un Leelmahti, kas to zehluschi.

Nu fo tad es Jums sinnamu darrischu, no ka warr fazzicht, fo par wirf-rakstu esmu nolizzis: Jo fwehts preeks? Woi kas warr labbaks buht, ne kà skobla? Tannai jau zilweki tohp gudri darriti, un us fwehtschanu arri greefti? Pareifti. Bet tatschu tikkai mass pulzinsch. Leelaks pulks tohp basnizās skubbinahs us fwehtschanu, pawiffam pee kristigeem laudim zaur faldu Ewangeliumu. Ka tam nu weena sluddinataja wairak muhsu tehwsennē, un fur skobla lihds klabt tiks zelta, to Jums sinnamu darrischu. Deewa wahrda mahzitaji, ihsti dwehfeles ganni, greeesch zilwekus us wiffaugstaku labbumu, un dwehfeles kohpschamu eeksch Kristus Jesus. Zaur fo Kursemmē, fur lihds preeksch 10 gaddeem tikkai lohti retti kahdas skoblas bija zeltas, Latweeschi tatschu tif dauds mahziti, un us deewabihjaschamu greefti? Zaur basnizās kungeem. Tee mahza basnizās, tee brauz mahjās, un skubbina us labbu behrnu mahzibu

un kristigu audsinaschamu. Leelas draudses irr, fur itt wiffi mahk grabmatu lassicht zaur to, ka mahzitaji ruhpigi gabdajufchi, ka jau no fem gaddeem behrni tohp mahziti eeksch mahjahm: zittas, fur tatschu leelakais pulks mahk grabmatu lassicht. — Tee, kas mahzitajus zehluschi, irr ta branga fakne no tahda labbuma preeksch zilweku dwehfelehm. Un ta sinna, ka mahzitais zelts, fur lihds schim wehl ne bija, ta irr ta leeta, fo es Jums taggad gribbu sinnamu darricht, un fo gan warru nosaukt: Jo fwehts preeks.

Ta patti fakne to dewufi, kuras atwassa Scheimē un Krimulbē tahs brangas skoblas zehluft, Liewen Leelkunga zilts, weenu wezaku behrni. Wezzakais brahlis, Kahrlis Liewen, Grenzu muischas un Balgallu muischas zeenigs dšuntkungs, irr to darrijis, kas eeksch 119 gaddeem Kursemmē naw notizzis. Winsch pee sawas Balgallu basnizās mahzitaju muischu zehlis. Us scho basnizu lihds schim tikkai ik feschas neddetas Randawas mahzitais atnahze: Tur nu ikfwehdeenās Deewa wahrds no ihsta mahzitaja teek sluddinahts. Diwi nelaike zeenigi fungi no Sakken, zeeniga Liewen Leelkunga nelaitas zeenigas Leelmahtes tehws, Sentenes dšuntkungs, un to paschu raddineeks, zitfahrtings Stensmu muischas nohnas kungs, ikweens 2000 dahlderus dewufchi, sinnadami, ka Liewen zeenigs Leelkungs wehlejahs, tahdu fwehtu leetu ussahkt: ar scho naudu un winnas augteem un to, fo pats peelikke, — bet pehz Jesus wahrdeem, Matt. 6, 3 (ka kreisai rohkai ne buhs sinnaht, fo labba darra) jo winsch ne gribb, ka winnu buhs par to nosaukt, kas scho labbumu darrijis — tappe Peterburgā tif dauds nandas nolikts, ka no winnas augteem mahzitais warr pahrtift. Smukku muischu zeenigs Leelkungs lifke usbuhweht ne zif tahli no basnizās, un tur dšihwo nu kristigs mahzitais, kas ruhpigi par dwehfelehm gabdahs, un rihtōs un wakkarōs par winnahm zellōs nomettees Deewu peeluhgs, kà kristigam mahzitajam nahkaks. Skobla, wehl jo labba,

ne kà tur jau bija zelta preeksch 30 gaddeem, tiks zelta, klat pē mahzitaja muischas un basnizas, ka jaunās dwehseles kà appaksch mahzitaja azzim tiks us gudribu un labbu dsihwoschamu greeftas. Es fazziju, ka eeksch 119 gaddeem tahds labbums naw notizzis, jo 1717 ta laika Kursemni waldidams zeenigs Leelskungs, semmes Tehws, Kurfschds ihpasehu mahzitaju zehle preeksch Kurfschu un Wezz-Swahrdes draudsehm. Pehz tam dewe mahzitajam wairak pahrtift. Zohdes zeenigs kungs 1734 tam un winna pehznahkameem wairak laufus un zittu pahrtifschamu eedewe. Pehz ta laika nu schi zelschana pirma, ko esnu sibnejis par jo swehtu preeku, ne kà ween flohtas zelschamu. —

So labš mahzitais sawà draudse no labba warr padarriht, itt brihnum, to nu arri mihli Latweeschu warr dabuht lassit tanni grahmata, kas schi gadda no Latweeschu draugu beedribas Zelgawà irr eespeesta, nelaika Oberlina, mahzitaja Sprantschu semmē, dsihwoschamu — no ka Latweeschu lauschu draugs jau daschu labbumu istschizis. —

To peeminoht, ne warru pazeest no weena itt retti branga mahzitaja, kas tanni basnizas gadda, kurrà wehl dsihwosam, nomirris, runnaht, no Pohpes un Anzes (Kindes) nelaika mahzitaja Piltenes Prahwesta, Hillner, ko schis uestizzigs Deewa Kalps, kas 53 gaddus tur par mahzitaju bijis, labbumu, garrigu labbumu tannis draudses, fur mahzija, pee wezzeem un jauneem darrijis, tas naw lehti istschizams. Kohi, kohi zaur winna ruhpihu gabdaschamu tur deewabihjafschana un gudriba wairojusees. Winna peemina tuhftoscheem falda irr un buhs, kas schi pasaulē winnam pateizibu dohd, kas jau taggad to darra debbesis un darrihs arri nahkamà laika. Pehz winna mirschanas, kas notiffe 2trà Dezember 1835, bija weens no teem pirmeem mahzitajeem, kas tappe eezelti, Balgalles jaunais mahzitais, 15tā Merz 1836, ohtrā swehdeenā preeksch leeldeenas swehtkeem. Lai Deews tam dohd, ka arri winsch tik dauds dwehseles pee

Jesus westu, ka tas retti brangais Deewa wihrs Hillner, no ka taggad runnaju. Tahdi wihri, kà tas bija, retti tohp atrasti, bet ikweens Deewa wahrda fluddinatais, kas uestizzigs Jesus draugs, warr dauds swehtu labbumu pee dwehselehm pasrahdaht — tomehr daschas draudses irr ihpasehi laimigas, wairak ne kà zittas, eeksch ihsti brangeem mahzitajeem, pee schahin Pohpes un Anzes jeb Kindes draudse skaitana. Preeksch Hillnera bija, kà esnu dsirdejis, firsnigs Jesus-draugs, Weitlers wahrda, preeksch ta wezzais Conradi, kas preeksch wehl ne 30 gaddeem Sallgallē nomirre, retti flawejams Deewa wihrs, preeksch to Laskiels, kurra flawa itt kohi leela un kas us beigahm mannas mihlas Tukkumes draudses mahzitais 15 gaddus bija. Kad wissu scho Deewa wihru bildes tur weena pee ohtras stahwetu, preezigi preeksch tahm gribbetu flannitees, irr bildes scheem wihreem rohkas but schoht. Draudsehm, kas pahrtifschas, buhtu jagahda, ka winnu mahzitaja muischā no katra labba mahzitaja bilde buhtu. Pascheem draudses lohzeleem un teem mahzitajeem, kas pehz winneem tur dsihwo, tas buhtu us labbu usskubbinadama peemina. Wanna firds neisteizami pakustinata, kad es dohmaju, es warretu redseht scho trihs Deewa wihru bildes, kaut gan 2 no winneem pasunu, un atminnohs, kahdi gan drihs paswehti winnu gihmi bija. —

Lai Deews arri jaunai Balgalles brandsei weenumehr itt uestizzigus mahzitajus dohd, ihstenus Jesus draugs, kas dwehseles pareisi pee ta wedd. To arri no Deewa isluhdschs pee schi pirma mahzitaja eeweschanas zeenigs Leelkungs Kahrlis Kiewen: to luhdse zellōs nomettees pee Altara, wahzu wallodā, jo Latweeschu wallodu ne proht, tappeh kà dauds Kreewu semmē un paschā Peterburgā dsihwojis, jo winnam pee Keisareem turumā dauds augsti ammati bijuschi. Bet wehl augstakais buhs pee Deewa weenreis kà tahdeem ihsteem Jesus draugeem tas apsohlihts. Elverfeld.

Teefas flubdinafchana.

Wiffi tee, kam kahas taifnas praffifchanaſſe pee teem Snehpeles fainneekem Kikkuru Keina Bajara un Drappu Jabna Leepa buhtu, teek uſaizinati, diwu mehneſchu ſtarpâ un wiſſwehlaſt lihds 27tu Nowember ſ. g. ſcheit peeteiktees un ſagaidiht ko teefa ſpree-dihſ; jo wehlaſt neweens wairſ ne tapſ klaufihtſ.

Snehpeleſ pagaſta teefa, 25tâ September 1836. I
(L. S.) ††† Kriſtop Wegner, pagaſta wezſakaiſ.
(Nr. 74.) P. J. Berg, pagaſta teefaſ ſtrihweriſ.

Zittas flubdinafchanaſſe.

Pee Jaunpilſ pagaſta teefaſ warr mohdereſchanaſſe prett peenahkamu drohſchibu uſ arrenti dabbuht. 3

Krohna Reſchamuiſchaſ mohdereſchanaſſe warr no Jahneem 1837 uſ arrenti dabbuht.

Krohna Reſchamuiſchâ, imâ Nowbr. 1836. 3

Rittmeiſter Baron von Caſſ,
Kulpeſ un Reſchamuiſchaſ waldbitaiſ.

Wahrteſ muſiſchaſ gaddu tirguſ wairſ nekad ne tapſ turrehtſ.

Sianna pahſ jaunu grahmatinu.

Wirſchu un Sallaſ draudſeſ mahzitaiſ Lundberg Latweeſchu behrneem par labbu atkal leek drikkicht grahmatinu ar to wirſraſtu:

Pehterſ jaunſ weentuliſ.

Echi grahmatina, gan drihtſ tik leela kâ: Indrikiſ no Dhſola kalna, maſſaſ ar wiſſu wahlu 3o kapicu ſudraba naudaſ un gattawa buhſ ap ſeemas ſweht-keem. Wiſſeſch mihtigi lihds wiſſuſ zeenigſ mahzi-tajuſ Kurſemne un Wiſſemne lai ſalaffa un uſraſſa ſawu draudſeſ behrnu wahrduſ, kaſ ſcho grahmatinu grihbetu pirkteſ un lai man ſinnu dohd, zik tahdu grahmatinu man winneem buhſ ſagahdaht. Nihgê taſ grahmatu pahrdeweſ Deubner kungſ un Leel-Jelgawâ Gubernementa grahmatu drikketaiſ Steffen-hagen kungſ no man tohp lihgti to paſchu darbu labprahtigi uſneht. Kad grahmatina gattawa buhſ, tad tuhliht zaur Awihſehm ſinnu dohſchu kur nauda jamakſa un grahmatina dabbujama.

Wirſchu baſniſkunga muſiſchâ, tai 28tâ Oktober 1836.

J. J. Lundberg.

Wirſchu un Sallaſ draudſeſ mahzitaiſ.

Naudaſ, labbibas un prezzu tirguſ uſ plazzi. Nihgâ tanni 2trâ Nowember 1836.

	Sudraba			Sudraba	
	Rb.	Kp.		Rb.	Kp.
3 rubli 58½ kap. papihru naudaſ gelbeja	I	—	I pohdeſ kannepu . . . . . tappe maſſahtſ ar	—	80
5 — papihru naudaſ	I	38	I — linnu labbakas ſurteſ — —	2	20
I jaunſ dahlderis	I	32	I — — ſliktakſ ſurteſ — —	2	—
I puhreſ rubſu . . . . . tappe maſſahtſ ar	I	25	I — tabaka	—	65
I — kweeſchu	I	90	I — dſeſeſ	—	65
I — meeſchu	I	10	I — ſweeſta	2	—
I — meeſchu = putrainu — —	I	60	I muzza ſilku, preeſchu muzza — —	6	75
I — auſu	I	75	I — — wiſſſchnu muzza — —	7	—
I — kweeſchu = miltu	2	25	I — ſarkanaſ ſahlſ	6	—
I — bihdeletu rubſu = miltu — —	I	70	I — rupjaſ leddainaſ ſahlſ — —	5	—
I — rupju rubſu = miltu — —	I	25	I — rupjaſ baltas ſahlſ — —	4	50
I — ſirnu	I	50	I — ſmalakſ ſahlſ	4	10
I — linnu = ſehklaſ	3	50	50 grafchi irr warra jeb papihreſ rubliſ un		
I — kannepu = ſehklaſ	I	50	warra nauda ſtahw ar papihreſ naudu weena		
I — kimmenu	5	—	maſſâ.		

B r i h w d r i k k e h t .

No juhrmallas-gubernementu augſtaſ waldbiſchanaſ puffeſ: Hofraht von Braunſchweig, grahm. pahrluhſotaiſ.